

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POL

Dnia 17.11.2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, w II Wydziale Karnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Krzysztof Matysiak

Protokolant : st.sekr. sąd . A. Klimek

Bez udziału Prokuratora

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15.11.2017 r. sprawy:

P. L. s. J. i A. z d. B., ur. (...). w O.

oskarżonego o to że :

w dniu 01 lutego 2017 roku w O. przy Al. (...) dokonał zniszczenia budynku widniejącego w gminnej ewidencji zabytków, poprzez wykonanie wbrew prawu, robót budowlanych rozbiórkowych, w miejscu byłego obiektu mieszkalnego znajdującego się na działce (...) w O. bez wymaganego pozwolenia

- tj. o czyn z art. 90 Ustawy Prawo budowlane w zb. z art. 108 ust 1 Ustawy z o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zw. z art. 11 § 2 kk

I. Uznaje oskarżonego P. L. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to z mocy art. 90 Ustawy Prawo budowlane w zb. z art. 108 ust 1 Ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zw. z art. 11 § 2 kk skazuje go, a na podstawie art. 108 ust. 1 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zw. z art. 11§ 3 kk w zw. z art. 4 § 1 kk. przy zastosowaniu art. 37a kk wymierza mu karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych po 50 (pięćdziesiąt) zł każda

II na podstawie art. 108 ust. 3 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zw. z art. 4 § 1 kk. orzeka wobec oskarżonego nawiązkę na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków w kwocie 6000 (sześciu tysięcy) zł

III. na podstawie art. 627 § 1 k.p.k. obciąża oskarżonego kosztami postępowania i opłatą w kwocie 500 (pięćset) zł

UZASADNIENIE

W dniu 1 lutego 2017 roku pracownik (...) Konserwatora zabytków S. B. (1) w godzinach popołudniowych wracał do domu . Przechodząc obok nieruchomości położonej przy ul (...) zauważył , iż prowadzona jest tam rozbiórka budynku . Podeszedł tam i pytał o podstawę prawną tej rozbiórki . Osoby będące na miejscu przekazały mi informacje , że jest ona prowadzona legalnie . Następnego dnia 2 lutego 2017 roku doszło do wspólnej kontroli przedstawicieli (...) Konserwatora Zabytków Ł. S. i S. B. (2) i Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego A. L. (1) i B. B. na terenie tej nieruchomości . W kontroli brali udział z ramienia (...) H. M. (1) – kierownik budowy i P. L. członek zarządu(...) W trakcie kontroli ustalono , iż budynek mieszkalny został całkowicie rozebrany . Stwierdzono też , iż brak jest pozwolenia na prowadzenie robót a obiekt wpisany jest na gminna listę zabytków . W trakcie kontroli przedstawiciel Inwestora wskazał na art. 31 ust 1 pkt 5 ustawy prawo budowlane jako podstawę wykonywania tych prac .

W dniu 1 lutego 2012 roku do (...) w O. wpłynęło pismo (...). podpisane przez członka zarządu P. L. zawiadamiające o rozpoczęciu tego dnia prac zabezpieczających i rozbiórkowych , mających na celu usunięcia bezpośredniego zagrożenia

bezpieczeństwa ludzi i katastrofy budowlanej budynku mieszkalnego przy ul AL. (...) . Pismo to w dniu 2 lutego przekazane zostało z (...) w O. do Urzędu Miasta w O. jako właściwego do podjęcia decyzji w tej sprawie .

W dniu 09.02.2017 roku Prezydent Miasta O. zgłosił sprzeciw w sprawie rozbiórki w/w obiekcie i nałożył obowiązek uzyskania pozwolenia na rozbiórkę wskazując , iż budynek ten wpisany jest w gminnej ewidencji zabytków niezbędne jest uzyskanie pozwolenia na rozbiórkę w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków . W dniu 11 kwietnia 2017 r. wydana została przez Prezydenta Miasta O. decyzja o odmowie udzielenia na rzecz (...) . pozwolenia na rozbiórkę budynku mieszkalnego oznaczonego nr.(...) położonego w O. przy al. (...) która została utrzymana w mocy decyzją Wojewody (...) - (...) z dnia 4 lipca 2017 roku .

(dowód : wyj. osk. P. L. K- 149v-150, 152v , zezn. św. Ł. S. K- 150v , S. B. K- 150v-151, 152- , A. R. K- 151-151v , A. L. K- 151v-152 , protokół kontroli ze zdjęciami K- 2-23 , wniosek do (...) z 1.02.2017 r. K-25 , pismo przesyłające wniosek do UM w O. K-24, opinia techniczna K- 26- 36 , oświadczenie kierownika budowy K- 44 , zgłoszenie zamiaru rozbiórki K-68 , Dokumenty Z UM związane z podjęciem decyzji K- 72-75 , pismo ze Straży Miejskiej K- 98 , decyzja Wojewody (...) z dnia 4.07.2017 roku K- 143-146, pisma z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków K- 147 , 148)

W związku z powyższym przedstawiono P. L. zarzut popełnienia czynu z art. - tj. o czyn z art. 90 Ustawy Prawo budowlane w zb. z art. 108 ust 1 Ustawy z o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zw. z art. 11 § 2 kk.

Oskarżony nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu . Wyjaśnił , iż podjęto decyzję o rozbiórce na podstawie art. 31 ust 1 pkt 5 prawa budowlanego. Rozpoczęto prace z uwagi na zawiadomienia ze Straży Miejskiej o pobytach w tym budynku przez bezdomnych i opiniach rzeczoznawców że budynek jest w bardzo złym stanie technicznym i grozi katastrofą budowlaną . Podał , iż są właścicielem nieruchomości od lutego 2016 roku . Zwracali się wcześniej o wyłączenie części budynków z gminnej ewidencji zabytków z uwagi na utracone walory zabytkowe , ale 2 – krotnie odmówiono .Wskazał , iż nie można było czekać na pozwolenie na rozbiórkę , gdyż trwa to długo a zagrożenie było aktualne . Interwencje Straży Miejskiej były 5- krotnie . Przyznał , iż po wykupieniu nieruchomości nie występowali o zgodę na rozbiórkę bo nie wiedzieli że ten budynek jest w takim złym stanie .

Sąd zważył co następuje :

Analiza zebranego materiału dowodowego pozwala na dokonanie ustaleń związanych z czynnościami związanymi z prowadzonymi pracami .

Wyjaśnienia oskarżonego w nie zasługują na podzielenie co do wskazywanych tam okoliczności podjęcia prac rozbiórkowych jedynie z uwagi na zagrożenie dla życia innych osób bądź mienia jak i co do wyrażonej przez niego oceny podstaw prawnych postępowania i zasadności ich wykonania .

Nie budzi wątpliwości , iż budynek ten był wpisany do gminnej ewidencji zabytków w ramach zespołu dawnej rzeźni miejskiej .

Z dokumentów uzyskanych w trakcie rozprawy z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków firma (...)wynika , iż występowała ona w 2016 roku dwukrotnie o wykreślenie m. in. tego budynku z gminnej ewidencji zabytków

Nie budzi też wątpliwości fakt , iż Straż Miejska kierowała do (...) Sp. z (...). uzyskiwała informacje o konieczności zabezpieczenia budynku .

Fakt złego stanu technicznego budynku potwierdzony jest opiniami jakie zostały uzyskane przez (...) Sp. z (...).

Nie budzi też wątpliwości fakt iż w dniu 1.skierował pismo do (...) w O. zgłaszające rozbiórkę. W związku z wnioskiem o zezwolenie na rozbiórkę z dnia 2.01.2017 roku Prezydent Miasta O. wydał decyzję nr (...) (...). odmawiająca udzielenia na rzecz (...)pozwolenia na rozbiórkę budynku mieszkalnego oznaczonego nr. (...)położonego w O. przy al. (...) .

O ile okoliczności faktyczne nie budzą wątpliwości o tyle nie sposób zgodzić się z oskarżonym że w niniejszym przypadku nie doszło do zaistnienia przestępstwa o które został oskarżony .

Art. 108 § 1 ustawy o ochronie zabytków wskazuje , iż jednym ze sposobów popełnienia tego czynu jest zniszczenie które polega na takim uszkodzeniu takiego obiektu , przy którym przywrócenie stanu poprzedniego nie jest w ogóle możliwe. Z taka sytuacją mamy do czynienia w tej sprawie gdyż budynek został całkowicie rozebrany .

Oskarżony powołuje się na , iż prace wykonane zostały w związku z art. 31 ust 1 pkt 5 Prawo budowlane . Wskazuje się w doktrynie :

„ ..Ustęp 5 komentowanego przepisu wprowadza instytucję wyjątkową, opartą na swoistym "stanie wyższej konieczności". Zgodnie z jego brzmieniem roboty zabezpieczające i rozbiórkowe można rozpocząć przed uzyskaniem pozwolenia na rozbiórkę lub przed ich zgłoszeniem, jeżeli mają one na celu usunięcie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia. Zagrożenie musi być bezpośrednie, co oznacza, że nie można, ze względu na grożące bliskie niebezpieczeństwo, zastosować zwykłego trybu uzyskania pozwolenia na rozbiórkę lub zgłoszenia, które, co do zasady, wiąże się z obowiązkiem odczekania 30 dni na reakcję organu. Niebezpieczeństwo musi przy tym zagrażać dobrom szczególnie chronionym – czyli zdrowiu lub życiu ludzi oraz mieniu. W ostatnim zdaniu tej regulacji wyraźnie zastrzeżono, że rozpoczęcie robót przed uzyskaniem pozwolenia lub przed zgłoszeniem nie zwalnia od obowiązku bezzwłocznego uzyskania pozwolenia na rozbiórkę lub zgłoszenia o "zamierzonej" rozbiórce. ..” (Z. Niewiadomski (red.), Prawo budowlane. Komentarz. Wyd. 7, Warszawa 2016) .

Dodatkowo w tym miejscu należy wskazać na orzecznictwo Sądów administracyjnych związanych z pracami rozbiórkowymi dotyczącymi obiektów wpisanych na listę zabytków a które oskarżony z racji prowadzonej działalności winien znać choćby pobieżnie . W orzecznictwo tych Sądów wielokrotnie podkreślano fakt iż wpisane obiektu do gminnej ewidencji zabytków podobnie jak do wojewódzkiej ewidencji zabytków powoduje automatycznie iż jest on objęty ochroną konserwatorską a co więcej wskazuje się iż z uwagi na treść art. 31 ust 1 pkt 1 w trybie zgłoszenia nie jest możliwe dokonanie rozbiórki budynku objętego taka ochroną należy stosować procedurę określoną w art. 39 ust 3 Prawa budowlanego (m.in. WSA Łódź z dnia 13.01.2017 roku II SA/Łd 794/16 czy WSA Olsztyn wyrok z dnia 1 sierpnia 2013 r. II Sa /Ol 432/13)

Istotne znaczenie na oceny prawidłowości postępowania oskarżonego ma orzeczenie NSA w Warszawie z dnia 16.09.2011 roku w sprawie II OSK 1366/10 :

„Wbrew twierdzeniom skargi kasacyjnej Sąd dokonał prawidłowej wykładni art. 31 ust. 5 Prawa budowlanego, wskazując, że zezwala on jedynie na rozpoczęcie robót zabezpieczających i rozbiórkowych, pod warunkiem, że zachodzi stan wyższej konieczności. Należy mieć na względzie, że uprawnienie przyznane inwestorowi na podstawie art. 31 ust. 5 wcale nie przyznaje inwestorowi prawa do dokonania całkowitej rozbiórki obiektu budowlanego. Oznacza to, że nawet w przypadku podjęcia działań na podstawie art. 31 ust. 5 Prawa budowlanego, celem dokonania zamiaru całkowitej rozbiórki komina inwestor i tak musiałby na zasadach ogólnych uzyskać decyzję o pozwoleniu na rozbiórkę, w oparciu o art. 28 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 Prawa budowlanego. Błędnie więc wywiedziono w skardze kasacyjnej, że art. 31 ust. 5 zezwala poza rozpoczęciem prac rozbiórkowych także na ich zakończenie. A zatem uprawnienie i obowiązek inwestora do podjęcia natychmiastowych działań w celu usunięcia bezpośredniego zagrożenia, o którym mowa w art. 31 ust. 5 Prawa budowlanego, nie może być rozumiany w ten sposób, że w ramach tego działania inwestor może przekroczyć granice wyznaczone tym przepisem i wykonać bez pozwolenia rozbiórkę budynku w zakresie wykraczającym poza konieczność usunięcia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia ..”

Taka linia orzecznicza reprezentowana jest konsekwentnie przez NSA .

Z przytoczonych wyżej orzeczeń jasno wynika , iż prowadzenie prac zabezpieczających czy rozbiórkowych winno być realizowane w takim zakresie w jakim przeciwdziała realnemu zagrożeniu wskazanemu w pkt 5 art. 31 ust 1 i

realizowane tylko w tym celu . Bezspornie w pierwszej kolejności winno się podjąć prace zabezpieczające które mogły by przeciwdziałać ewentualnemu zagrożeniu jako mniej ingerujące w struktury obiektu zabytkowego.

Przypomnieć należy , iż jak potwierdził to oskarżony obiekt ten był w posiadaniu firmy od stycznia 2016 roku i można było przez ten okres podjąć takie działania uzgodnione z UM w O. i Wojewódzkim Konserwatorem zabytków aby nie doprowadzić do zniszczenia tego budynku . Zauważyć należy , iż w piśmie z dnia 23.12.2016 roku kierowanym przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków do (...) Sp. z (...). wskazuje się na fakt , iż zabytki podlegają ochronie niezależnie od stanu ich zachowania a wszelkie działania winny być prowadzone z poszanowaniem przepisów ustawy o ochronie zabytków i prawa budowlanego .

Dodatkowo zauważyć należy , iż w decyzji wojewody (...) z dnia 4.07.2017 roku wskazuje się , że dokumenty przygotowane przez H. M. dotyczyły rozbiórki tego budynku nie przewidując żadnych prac zabezpieczających celem usunięcia bezpośredniego zagrożenia dla ludzi czy mienia .Wskazano również , iż w dokumentach postępowania administracyjnego nie było żadnych dokumentów wskazujących na niemożliwości należytego zabezpieczenia budynku przed dostępem osób postronnych .

W świetle powyższych okoliczności nie budzi zatem wątpliwości , iż tryb dokonania rozbiórki określony w art. 31 ust 5 ustawy budowlanej jest to tryb wyjątkowy związany ze szczególną sytuacją raczej nagłą niż trwająca dłuższy okres czasu . W kontekście tych okoliczności mieć należy na uwadze , iż firma już wcześniej próbowała zmienić status tej nieruchomości a ponadto pisma ze Straży Miejskiej wpływały już w 2016 roku i nie wiadomo dlaczego spółka nie zwróciła się od razu do Urzędu Miejskiego o pozwolenia na wykonanie robót zabezpieczających lub rozbiórkowych a podjęła to dopiero gdy obiekt był rozbierany . Takie okoliczności świadczyły by o tym , iż reprezentujący spółkę w tej sprawie oskarżony mając świadomość braku możliwości uzyskania zgody na wykreślenie z ewidencji gminnej zabytków i obawy o wyrażenie ewentualnej zgody na rozbiórkę , podjął czynności zmierzające do uzyskania sytuacji korzystnej dla niego. Ponadto przepisy na które się powołuje w żadnym sposobie nie pozwalają na dokonanie całkowitej rozbiórki budynku bo jest to sprzeczne z logiką tego unormowania .

Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności Sad uznał , iż oskarżony reprezentujący (...) Sp. z (...). poprzez zlecenie rozbiórki budynku wpisanego do gminnej ewidencji zabytków dokonał jego zniszczenia a wskazywana podstawa wykonania prac nie upoważniała do całkowitego jego zniszczenia , zaś oskarżony mając świadomość konieczności uzyskania stosownych pozwoleń co wynika z jego czynności wcześniejszych mając świadomość trudności z ich uzyskaniem wykorzystał do swoich celów art. 31 ust 1 pkt 5 .

Przy orzekaniu kary Sąd wziął pod uwagę :

- uprzednia niekaralność K- 113
- dane osobopoznawcze K - 116
- świadomość popełnienia przestępstwa i próby „ legalizacji „ takiego postępowania
- stan majątkowy

Mając powyższe na uwadze Sąd uznając oskarżonego P. L. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu skazał go na karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych po 50 (pięćdziesiąt) zł każda

Jednocześnie na podstawie art. 108 ust. 3 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami orzekł wobec oskarżonego nawiązkę na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków w kwocie 6000 (sześciu tysięcy) zł .

Zauważyć należy , iż art. 108 ustawy o ochronie zabytków uległ zmianie od 9 września 2017 roku gdzie m.in podwyższono kary za przestępstwa z art. 108 1 kk co skutkowało koniecznością zastosowania art. 4 § 1 kk.

Sąd obciążył oskarżonego kosztami postępowania i opłatą w kwocie 500 (pięćset) zł